

Južni stranski oltar. Lep baročni okvir. Slika pl.o. sv. Alojzija klečeč na stopnicah, obrnjen proti svoji densi, drži razpelo v rokah. V koretlju pred njim dva angela, eden z odprto knjigo s slikami, drugi z verigo (ev. pas) poleg njega bič. "a teli krona in žezlo. V oblakih nad njim angeljska glavica in dva večja angela z lilijo in vencem. Obdelava spominja na Mencingerja, a je bolj plastična, veliki kontrasti svetlobe in sence. Zelenkasto in roza v refleksih je karakteristično. Dobro ohranjeno.

Podpis na podstavku baze na levi: I. Andreas V. Strauss Pinxit A^{o/1} 17(60 ?)
Zadnji dve številki domala uničeni in sta popolnoma negotova domneva.

Sev. str. oltar ima sliko sv. Janeza "epomuka, ki kleči ob pultu, drži v rokah kržž gleda na skupino svetnikov, v njih sredi Marija. Za Janezom na desni skupina vernih z romarjem na čelu. Ob pultu na levi sključen vrag z paiz obrazom. Slikano v temnorjavih tonih - hudič- Janez svetlejši. Močno realistična skupina svetnikov na oblakih svetlo. Prevladujejo nežne sinje. Posebno Marija z Jezusom je naslikana nežno sinje in spominja na Krakerja. Slika torej mogoče Krakerjeva. Restavriral M. Kerner 191(3?). V atiki slika dveh večjih angeljev in angeljskih glav. Eden drži venec in palmo, drugi ožarjen jezik sv. Janeza Nep. "edvomno dobro Straussovo delo.

Pod korom lep baročen nagrobnik z angeljskimi glavami

nagima putoma. L. 1638 Andrej Taučar.

V vel.oltarju je slika sv. Pankracija, razmeroma dobra. Novo platno a zo-
pet zelo poškodovano, posebno v spodnjem delu. Potrebna popravila.

Freske na Svetih stopnicah skoro nedvomno Strauss.

Arhitektura ladje (15 x 15) je zgođnje gotska. Vsako rebro se konču
je v posebni konzoli, kot v južni stranski ladji v Laškem. Rebra so zelo
močna, robovi močno porezani, tako da ostane samo ozek hrbet. Cel svod
sloni na marmornem okroglem stebri z lepim kapiteljem, ki pa ni marmornat
baza dvo delna, marmorna, ^{stebra} visi nekoliko čez in je tam oprt s
konzolo. Sklepniki so preprosti, okrogli, samo eden je bogatejši v jugo-
vzh. polju. e tudi okrogel, a od njega gđo zgodnjegotski brsti, (glej mi
noritski prezbiterij v Ptujju.) med razhajajoča se rebra.. Čas postanka brž
kone 1.pol.13. stol.

Prezbiterij je pozneje prizidan.

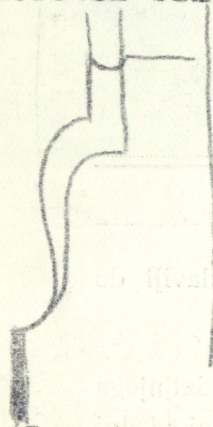
Ladja ima v južni steni dve okrogli prvotni okni. Brez ²
Notranji kameniti okvirji prirezani kot rebra, gobo.

Stele, XXXII, 31.7.1925, str.25-28.

Glej pod Slov.gradec - mesto

Slike: svete stopnice ob zunanji strani Gradu

Na sev. steni ladje za oltarjem obrisi baročnih ali renes. slik na belež. Bolj skice. Pod ometom, ki jin nosi, je zazidano gotsko okno iz sivega krhkega peščenca s profilom, ki se končuje v dolgi korenini, kakor arhitektura v minoritih samostanu v Ptuju.

13.stol.

Stele, LXXXIII, 2.10.1934, str.33.

Sv. stopnice - lepa mreža 18.stol. Arasne freske sr.18.stol.

(roko!) Na svodu Oliska gora, sv. Križ z Adamom in Evo in Bog oče nad njim. Na steni sceni iz pasijona.

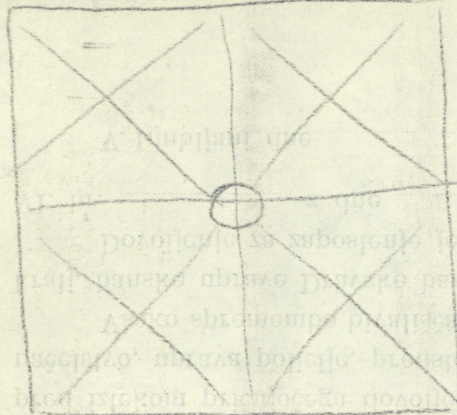
Kupola na vrhu vsebuje alegorijo vere, obdano od angeljev.

Zelo dobra fresko slikarja, močne barve, močno baročno pojmovanje teles.

Vel.oltar, zelo lep barok zač.18.stol. Dobro prenovljen, kot vsa oprava po Hohniecu. Prižnica istotako.

V sev. str. oltariu iz istega časa lepa slika sv. Janeza Nep. estavrirana po Sternenu. V atiki angelji z gorečim srcem. Zelo dobro delo onega mojstra, ki sem ga imenoval v Šaleku, sorodnega Metzingerju in ki je nedvomno slikar sv. stopnic.

V juž. oltariu sv. Alojzija, delo istega mojstra. Glavni portal kvadrat v sredi velik marmornat monolit, na katerem sloni ves gotski obok obstoječ iz 4 križnih polj.

Rebra močna, konzole individualne kot v Laškem pod korom. Prezbitერიj mogoče še poznogotski, a vsekakor baročno prikrojen.

Vrata v žagrad gotska z obrezo.

ep nagrobnik iz l.1638 pod korom.

Okrog taborsko obzidje s strelnicami. En del še dobr ohranien.

Stele, XXII, 9.8.1923,

str.9 - 10.

3 lepi bogato pozlašeni leseni oltarji, l.pol.18.stol. prvorstno delo. Isto prižnica. Nad vhom na stopnice, ki vodijo na trg po hribu freska istega slikarja, ki je slikal sv. stopnice, nekoliko izprana, a zelo dober obraz. redstavlja menda vstajenje mrtvih.

Stele, XXII, 10.8.1923m str.11.

Vel.oltar je eden najlepših v slovenjegraški skupini.

Stele, LXXXI, 10.8.1950, str.46.

Die Kriche liegt auf einem Hügel. Sie hat einen quadratischen Grundriss (slika 16) und das Kreuzgewölbe wird durch eine freistehende Säule gestürzt. Es wurde mir gesagt, dass diese Säule wahrscheinlich ein antiker Überrest sei, da, wie es geschichtlich nachgewiesen, hier eine Station der Römer gewesen war. Diese Säule von nahe 22 Fuss Höhe mit dem antikisirenden weit ausladenden Capitalen (slika 17) auf welchem alle Rippen zusammen laufen.

einen eigentümlichen befremdenden Eindruck macht. Allein jeder Fachmann, der mit den Formen des Mittelalters vertraut ist, wird augenblicklich bei Betrachtung des Säulenfusses (s. l. 18) sehen, dass er hier ein Produkt des 15. Jahrh. vor sich hat. Anders ist es mit dem Capitale: die Formen sind barock, aber in der spätesten Zeit der römischen Kunstperiode kommen Skulpturen vor, die ganz barock aussehen, eine Verwechslung ist daher nicht unmöglich. Bei näherer Betrachtung fällt die Profilierung des Halsgesimses auf, welche wohl mit der Zeit des Fusses stimmt, aber in der Antike niemals angewendet wurde.

Von dem erhöhten Standpunkt der Kanzel sieht man das nach unten durch die stark vorstehende Platte völlig verdeckte polygone Abschlussgesims eines Capitals, welches mit dem Halsgesims und dem Fusse, so wie dem Schafte zusammen gehört und somit ein Ganzes bildet. Es wurde mir klar, dass hier das sogenannte antike Capital bloß eine Schale um das ursprüngliche Capital bildet, und vollkommen überzeugte ich mich hievon, als ich auf der Brüstung des Orgelchores in gleicher Höhe mit dem Capitale stand. Von hier aus sieht man deutlich die Stuccolagen, welche nicht einmal gut verstrichen sind. Indess war ich über die Technik nicht ganz im Klaren, nahm eine Leiter zu Hilfe, klopfte an einer Stelle mit einem Spitzhammer sorgsam die Stuccoschichte ab und kam so auf Holzsplitter. Nun wusste ich, dass das sichtbare Capital eine hölzerne Umhüllung des alten nur versteckten Capitals sei, und die Details aus Stucco in der Barockzeit ausgeführt wurden, und zwar, nach der Zeichnung zu schliessen, von einem Italiener.

Noch ein anderer Umstand ist in dieser Kriche auffällig: die mageren einfachen Rippen mit den consolenartigen Ansätzen stimmen nämlich nicht recht mit der Mittelsäule, deren Fuss so schon entwickelt ist. Auch ist das Aufsetzen der Rippen auf die Säule nicht organisch durchgebildet, kurz das Gewölbe gehört entschieden einer späteren Zeit und wurde in einer wenig künstlerischen Weise behandelt.

Die jetzige Kriche nebst dem freistehendem Thurme sind Überbleibsel einer Burg.
Der quadratische Bau der Kriche ~~nebst dem freistehendem Thurme~~ dürfte eine

Tu že v rimski dobi naselbina imenovana Collatium. Pozneje se je nez nani viteški red tu postavil svoj grad in iz tega grada so pozneje sezidali c.sv. Pankracija. Nad cerkvenimi vrati je l. 1208.

Cerkev ima svoje posebnosti: križno obokani strop sloni na velikanskem marmornatem stebri. Močan zvonik stoji ločen od cerkve. V Cerkvi je nagrobnik župnika Andreja Tavčarja, ki je l. 1638 umrl kot lj. škof.

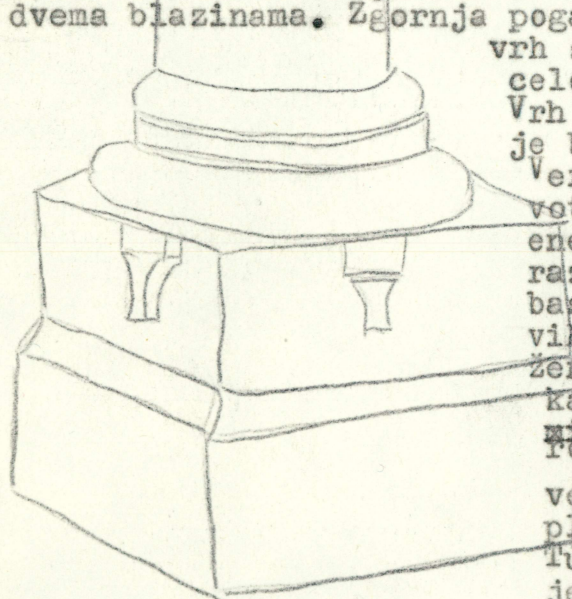
V zakristiji hranijo posušeno Slov. gospodar, l. 1895, 155.

roko nekega župnika, ljudje oravijo

da je roka ajdovske deklice.

Nova dognanja raziskav dr. Zadnikarja

V ladji: srednji steber monolitni k vrhu zažujoči je valj belega domačega marmorja je nedvomno rimska spoliya. Baza pravtako marmor, je izklesana monolitno v treh stopnjah: na kvadratični podlagi. Spodnja stopnja je okr. 32 cm vis., pri tem je spodnji del okr. 2 cm visok, vrh pa je pristrešeno posnet. Nad tem se dviga druga stopnja je za 27 cm vis., ogli so posneti do tja tja kjer osnovo prekipeva pogača baze v tretji stopnji. V sredi stranice druge stopnje so geometrične konzole, ki opirajo, ki opirajo prekipevajočo pogačo, ki dosega okvir kvadrata prve stopnje: baza je tretja stopnja je okr. 17 cm vis in sestoji iz dveh balzin pogač, ki ju ločuje žlebast profil med dvema blazinama. Zgornja pogača ustreza v krogu velikosti spodnjega v vrh spodnje pogače zarezanega žleba, tako, da je celota zelo potlačena.

Vrh stebra so odstranili. Korintski kapitel, ki je bil lesen in iz štuka na železnem ogrodju. Verj. iz 17. stol. Pod njim se je pokazal prvotno oranžno rdečkasto barvani, izklesan iz enega kosa marmorja. Zelo skrbno profilirano razvit. Spodaj obroč na spodnji strani žlebasto izpodrezen. Nad njim časa z zavzven zavijnejnimi gladkimi ~~ploskvami~~ ploskvami in zaokroženo naprej našobljenim vrhnjim robom izza katerega se prikazuje nizka osmerokotna ~~pizma~~ prizma. Nad njo rahlo čeznjo štrleč osmerokoten stiličast obod, nad njim pa šedalje, vendar na robu čaše dosega joča osmerokotna plošča, z žlebasto izpodrezano prednjo stranjo. Tudi v tem primeru, kakor pri bazi gre verjetno za velik rimski marmornat blok.

ebra oboka se sekajo na križ. 3 sklepniki so gladki okrogli,.....? pa ima ob straneh po dve brstni bunkici. Vse konzole so koreninasto speljane k steni za vsako rebro po ebej.

Šilasti lok obočnih reber je več ali manj enakokrak trikotnik. Štebra so zelo globoka in razmeroma ozka ter globoko spodaj porezana, da ostahe zelo ozek hrbet.

Na oboku se kažejo renes. slikarije z velikimi cvetovi, tenko stiliziranimi viticami, angeljskimi glavicami in v to vključenimi figurami, ena drži križ.

Belo ozadje, rumena barva prevladuje, risarsko izrazita, mestoma črna, lila in blede sinja barva.

Na južni steni odkrita glava večje figure ~~neke~~ dokaj dobre kvalitete.

Na vsaki strani slavaloka se je pokazalo po eno pravokotno zarezano, šilasto okno, vendar je baročni slavalok pravokotno odrezan po eni strani.

Nedvomno 1.pol.13.stol. pri arhitekturi.

Vse konzole so iz marmorja. Štebra siv peščenec.

Nad glavnim vhodom je odkrit vrh zelo visokega (okr.4 m) šilasto zaključenega portala. Ohranjen je šilast vrh, desni kapitel, desno ostenje razen stebra ter baza tega stebra. Material je siv peščenec. Oprtinsko ostenje se enkrat stopničasto zožuje. V to stopnico je vkomponirana visoka toda malo razčle-

njena baza, katere spodnji del je kocka s posnetimi gornjimi robovi, gornji del pa okrogel(valjast) z zelo položeno blazino na vrhu ločenim z žlebom od osnove. Steber je bil okrogel. Kapitel je čašast, razmeroma visok. Spod plošnat spod žlebasto izpodrezan prstan. Čašo obroblija listi, ki so se kon-

čevali v brstne kepice. Prednje so odbite, levo na strani ena ohranjena.

Kapitel pokriva pravokotna krilna plošča, ki se je vezala nad prednje lice ostenja. Nad vsem pa se razvija šilast lok v približno enakokrakem trikotu.

Baza prednjega loka ustreza prizmi prednjega dela ostenja in je spodaj prizmatična z živim robom. Naprej pa je kot žleb porezan do notranjega ~~notranjega~~ loka, ki je okrogla palica. Posnetek prednjega roba prednjega loka prehaja v živí rob baze na romanski način.

Oprtino loka zapira gladka plošča, v katero je spodaj vrezan okvir z napisom v unciali ECCLIA. SCI PANGRATII.

Nad tem pa na zelo tenak omet ostanek, ki v desni polovici predstavlja sedečo MB z detetom v naročju. Vse poslikano polje obroblija ob loku blede

Gradec pri Slov.gradcu- p.c.sv. Pankracija

rudeč pas. Lok je bil polihromiran z tej enako barvo, porezana ploskev je bila na belež naslikana geometrična ornamentika v rudečkasti barvi. ~~XVII~~ ^{td} Slika: v desni polovici do osi je sedeča MB z zelo nagnjeno glavo na nagnjenem telesu, v naročju na levem kolenu ji sedi s telesom diagonalno proti levi v dolgo obleko oblečeno dete. Glavo dviga močno zalomljeno na vratu navzgor k Mariji. Desna roka se zdi, da je stegnjena k Marijinim prsim, leva še nerazločna, ker je še precej ometa tu in tam. Desna stran timpana je mrežasto preko spodnje dekorativno poslikana. Tudi v levi polovici se vidijo fine konture, ki še ne dovoljujejo kake opredelitve. Stilistično se pri Jezusovi suknju zdi, da ni daleč od ostrolomljenih gub. V ozadju se mestoma vidi temno plava barva, ki se ponavlja tudi na Marijinem plašču. Verjento bo čiščenje mnogo več rešilo. Dve okrogli okni v juž.steni sta nedvomno iz časa postanka. Obodja je posnet je posnet enako kakor rebra oboka.

Stele, XIII A, 1956, 23.10.1-4

Bleiweis /Janez/ : Novi zvonovi v Starim Tergu na Štajerskim. - Ob priliki posvečenja štirih novih zvonov, izdelek zvonolivarja Sammase iz Ljubljane, je dr. Bleiweis napisal obširnejši članek. - Kmetijske in rokodelske novice, 25. avgust 1847, ~~list~~ L. V., list 34, str. 136.